

SAMENWERKINGSVERBAND VO/VSO
MIDDEN-HOLLAND & RIJNSTREEK

Ondersteuningsplan 2018-2022

Deel A

Gegevens	
Naam	Samenwerkingsverband VO/VSO Midden-Holland & Rijnstreek
Bezoek- en correspondentieadres	Bachstraat 3 (tweede verdieping), 2806 HZ Gouda
Telefoonnummer	0182 699765
E-mailadres	info@swv-vo-mhr.nl
website	www.swv-vo-mhr.nl
Brinnummer	VO 28-02
Nummer Kamer van Koophandel	24311882
Bankrekening	NL52 INGB 0682604380
Administratiekantoor	Onderwijsbureau Hollands Midden Postbus 4009 2301 RA Leiden Telefoonnummer: 071 51 666 00 e-mailadres: info@ohm.nl

Inhoud

Ondersteuningsplan 2018-2022	1
1.0 Inleiding	4
2.0 Werken vanuit onze kernwaarden en kaders	5
2.1 Missie.....	5
2.2 Visie	5
2.3 Uitgangspunten	7
2.4 Overige richtlijnen van beleid	10
3.0 Passend onderwijs komt tot uitdrukking in de scholen	13
3.1 De basisondersteuning	13
3.2 Extra ondersteuning op de scholen.....	14
3.3 Inzet middelen en verdelingsystematiek.....	16
3.4 Leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs	20
4.0 Het optimaliseren van het dekkend netwerk.....	24
4.1 VO-VSO	24
4.2 Terugdringen van het aantal thuiszitters	24
5.0 Het versterken van de samenwerking onderwijs en jeugdhulp.....	27
5.1 Samen hebben we een verantwoordelijkheid, dus doen we het ook samen!.....	27
5.2 Ambities.....	29
6.0 Doorgaande schoolloopbanen bij overstappen	30
6.2 Overgang PO/SO naar V(S)O.....	30
6.3 Uitstroom na het VO of VSO.....	30
7.0 Ouders in positie	32
7.1 Ouders zijn onze partners in passend onderwijs	32
8.0 Samenwerkingsverband in positie	34
8.1 Financiën	35

<i>Procedure besluitvorming</i>	
<i>datum</i>	<i>Omschrijving</i>
12-02-2018	Voorgenomen besluit tot vaststelling door het Dagelijks Bestuur van het SWV
22-02-2018	OOGO met gemeenten in Midden-Holland
19-03-2018	OOGO met gemeenten in Rijnstreek
24-04-2018	Instemming Ondersteuningsplanraad
26-04-2018	Vaststelling
11-05-2019	Instemming OPR (wijziging)
04-06-2019	Vaststelling (wijziging)

1.0 Inleiding

Bij de invoering van passend onderwijs in 2014 moest er in het samenwerkingsverband veel nieuw ingericht worden. De uitgangspunten van passend onderwijs, van curatie naar preventie, van indiceren naar arrangeren, en van sectoraal naar integraal en intersectoraal, leidden tot nieuwe werkwijzen, andere besluitvormingsroutes en hernieuwde samenwerkingen.

Het Ondersteuningsplan 2014-2018 had tot doel een uitgebreide beschrijving te geven van de inrichting van het passend onderwijs in deze regio. Het netwerk van voorzieningen werd uitvoerig weergegeven, opdat het voor besluitvorming kon worden voorgelegd aan alle betrokkenen en opdat een ieder inzicht had in hoe er gewerkt zou gaan worden. Dit leidde tot een flink plan van 95 pagina's met daarbij twee bijlagenboeken.

Nu we aan de start staan van de nieuwe planperiode, 2018-2022, is de situatie anders. De inrichting van passend onderwijs is een feit en de organisatie ervan binnen de regio functioneert. De opdracht is nu vooral om te bezien wat er goed loopt en gecontinueerd moet worden, wat er beter kan en wat we anders willen.

In dit plan is er daarom voor gekozen de uitgangspunten en ambities voor de komende planperiode te beschrijven in dit deel A. De reeds bestaande structuren, overleggen en procedures worden niet in dit deel beschreven. In deel B zijn de belangrijkste structuren en procedures beschreven in vier hoofdstukken, te weten 1) Passend onderwijs voor elke leerling met een ondersteuningsvraag, 2) Bekostiging en resultaten, 3) Informeren van ouders, en 4) Samenwerken met ketenpartners. Deel B wordt jaarlijks geactualiseerd, zodat steeds duidelijk is welke procedures actueel zijn. Uiteraard worden daarbij de vereiste procedures, voor zover deze meer invloed hebben dan alleen uitvoering, voor het besluitvormingstraject in acht genomen.

Onze ambities voor de komende planperiode laten zich samenvatten in 7 aandachtsgebieden:

1. Werken vanuit onze kernwaarden en kaders
2. Passend onderwijs komt tot uitdrukking in de scholen
3. Het optimaliseren van het dekkend netwerk
4. Het versterken van de samenwerking onderwijs en jeugdhulp
5. Doorgaande schoolloopbanen bij overstappen
6. Ouders in positie
7. Samenwerkingsverband in positie

Deze ambities lichten we toe in de gelijknamige hoofdstukken in dit deel A.

2.0 Werken vanuit onze kernwaarden en kaders

Dit hoofdstuk beschrijft onze kernwaarden en kaders. Deze zijn gelijk aan die uit de voorgaande planperiode, en zijn hooguit wat scherper geformuleerd vanuit onze recente ervaringen.

2.1 Missie

Het samenwerkingsverband VO/VSO Midden-Holland & Rijnstreek is een professionele organisatie waarin besturen voor regulier voortgezet en voortgezet speciaal onderwijs samenwerken om voor elke leerling in de regio een passend en aantrekkelijk onderwijsaanbod te realiseren. De besturen werken continu aan versterking van hun basisondersteuning, zodat zoveel mogelijk leerlingen een onderwijsplaats hebben binnen het regulier onderwijs. Waar nodig zijn er flexibele arrangementen (in samenwerking met jeugdhulpverlening) voor extra ondersteuning. De speciale onderwijsvoorzieningen (tijdelijk én structureel) bieden kwalitatief hoogwaardig onderwijs.

Leidend daarin is het motto: een sterk basisfundament met ondersteuning naar zwaarte op maat!

Het samenwerkingsverband vervult voorts een actieve netwerkfunctie in de verbinding PO/SO, VO/VSO, MBO, gemeenten en jeugdhulpverlening

2.2 Visie

Algemeen

De bevoegde gezagsorganen die deel uitmaken van het samenwerkingsverband dragen er zorg voor dat jongeren een aantrekkelijke en passende vorm van onderwijs kunnen volgen, verzorgd door betrokken en deskundige leerkrachten.

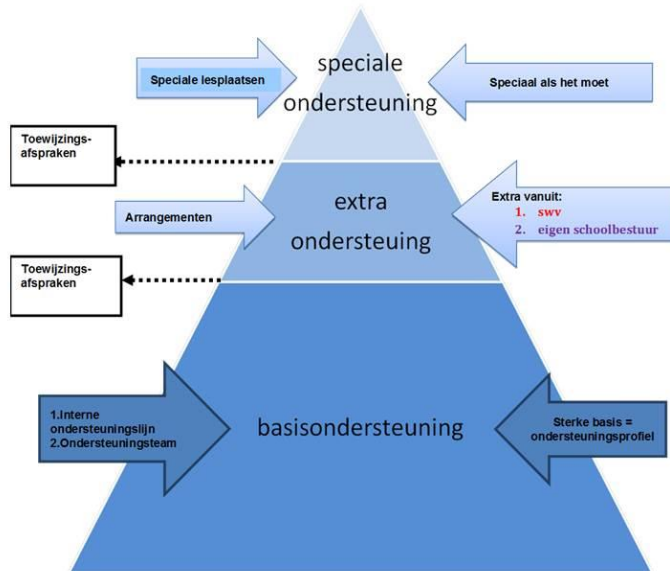
De besturen voelen zich *gezamenlijk* verantwoordelijk om maximaal recht te doen aan de mogelijkheden en talenten van de jongeren en zullen zich inspannen daaraan naar evenredigheid, gerelateerd aan het type onderwijs, uitvoering te geven. De besturen beschrijven in hun schoolondersteuningsprofiel vanuit een positieve invalshoek op welke wijze zij daar invulling aan geven. Daarbij houden zij rekening met de gezamenlijke opdracht van het samenwerkingsverband om een regionaal dekkend netwerk voor passend onderwijs in stand te houden dan wel te realiseren.

De schoolbesturen zijn en voelen zich niet vrijblijvend verantwoordelijk voor een passend en gedifferentieerd onderwijsaanbod binnen de regio, waaronder specifieke ondersteuningsarrangementen. Zij menen dat het verzorgen van goed onderwijs in de ruimste zin des woords een positieve bijdrage levert aan een prettige en ononderbroken schoolloopbaan. Daarbij zien zij het als hun actieve taak de deskundigheid van hun personeel zowel in didactische als sociaalpedagogische zin, juist voor leerlingen met een ondersteuningsvraag, te stimuleren. Hiertoe behoort ook het bevorderen van een veilig pedagogisch klimaat binnen de scholen. Om die reden heeft het samenwerkingsverband een ruimere opdracht dan alleen passend onderwijs.

De ambitie daarbij is dat het samenwerkingsverband geen thuiszitters kent (geen leerling tussen wal en schip!). Daarvoor is samenwerking onontbeerlijk, ook omdat scholen nu eenmaal verschillen. Deze samenwerking strekt zich ook uit naar gemeenten en jeugdzorgpartners en niet op de laatste plaats naar ouders/verzorgers.

Vanuit een gezamenlijk gedragen visie

Het samenwerkingsverband realiseert passend onderwijs voor iedere jongere door een sterke basisondersteuning op school en extra ondersteuning voor die jongeren die dat tijdens hun schoolloopbaan nodig hebben.

Werken aan professionaliteit

Het samenwerkingsverband bevordert de volgende kernwaarden:

- Opbrengstgericht (resultaatgericht, productgericht)
- Planmatig werken aan kwaliteitsverbetering (doelen stellen en cyclisch werken)
- Klantgericht, dienstverlenend en ondersteuning vanuit kritisch partnerschap

Met en voor scholen

Het samenwerkingsverband is van en voor de scholen. Daarom werken zij samen aan:

- Een sterk fundament in het onderwijs
- Zoveel mogelijk vloeiende en ononderbroken schoolloopbanen voor alle leerlingen
- Ondersteuning en onderwijsvoorzieningen voor jongeren die (tijdelijk) moeilijk aansluiting vinden bij het reguliere onderwijs
- Gebundelde expertise voor leerlingen, ouders/verzorgers, docenten en schoolorganisaties
- Een eenvoudige systematiek voor de ondersteuning op maat (één kind, één gezin en één plan)

Eenvoudig, eenduidig en samenhangend

Het samenwerkingsverband wil scholen zoveel mogelijk van dienst zijn door eenvoudige werkwijzen, heldere afspraken en door snel te handelen. Dit laat zich vertalen in:

- Werkafspraken op onderwerpen samen met scholen en schoolbesturen vastgelegd in protocollen
- Dossiers worden op het niveau van de school systematisch opgebouwd, samengesteld en compleet aangeleverd
- Dossieropbouw wordt ondersteund (toegankelijk, integraal, zoveel mogelijk gekoppeld aan bestaande systemen)
- De doorlooptijd van complete aanvragen tot actie is maximaal twee weken
- Duidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is qua ondersteuning en begeleiding, samen met samenwerkingspartners (jeugdhulp, leerplicht, jgz, ggz en ouders/verzorgers)

2.3 Uitgangspunten

Vanuit de missie en visie geeft het samenwerkingsverband, samen met de schoolbesturen, volgens de onderstaande uitgangspunten nader vorm aan het beleid:

✓ *Passend onderwijs uitgevoerd*

Het samenwerkingsverband geeft geen onderwijs!

De scholen zijn verantwoordelijk voor het geven van kwalitatief goed onderwijs en zijn derhalve elk voor zich alsook – vanuit het oogpunt van hun maatschappelijke opdracht en hun bijdrage om een adequaat dekkend onderwijsaanbod binnen de regio te realiseren – gezamenlijk verantwoordelijk voor het vormgeven van passend onderwijs. Zij houden hiermee rekening bij het opstellen van het Schoolondersteuningsprofiel en betrekken daarbij het samenwerkingsverband alvorens dit vast te stellen.

✓ *Zorgplicht*

Op het moment dat een leerling wordt aangemeld bij een school geldt de zorgplicht. Formeel alleen voor leerlingen met een specifieke ondersteuningsvraag, maar binnen het samenwerkingsverband vatten we die opdracht ruimer op.

De school gaat voor leerlingen met een ondersteuningsvraag na welke mogelijkheden er zijn om passend onderwijs te realiseren. Dit hoeft niet altijd te betekenen dat het passende onderwijs op de school van aanmelding wordt vormgegeven.

Thuiszitten wordt zo maximaal mogelijk tegengegaan.

✓ *Ouders betrokken*

Ouders (wettelijk verzorgers) worden zo vroegtijdig mogelijk en actief betrokken bij het onderwijs en de ondersteuning van hun kind. Ouders krijgen de gelegenheid informatie te verstrekken vanuit hun eigen ervaringen met hun kind en zij worden daarbij serieus genomen. Ook wordt ouders gevraagd wat zij in de ondersteuning van hun kind zelf kunnen en zullen doen.

De ondersteuning wordt beschreven in het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP), waarover “op overeenstemming gericht overleg” wordt gevoerd. Ten aanzien van het handelingsdeel hebben de ouders instemming.

✓ **Ondersteuning: tijdig en zo nabij mogelijk**

Als het even kan en mits verantwoord moeten jongeren zoveel mogelijk naar het regulier onderwijs, zo mogelijk dichtbij de woonomgeving van de jongeren. Dit vereist dat de kwaliteit van onderwijs en de onderwijsondersteuning op niveau is. School en schoolbestuur zijn hiervoor verantwoordelijk. Zij ontvangen hiervoor ook budget.

Voor leerlingen die niet binnen het regulier onderwijs kunnen worden ondersteund, is een gespecialiseerde voorziening aanwezig. Via regelmatige evaluaties wordt bezien of voor leerlingen in de gespecialiseerde voorzieningen terug- of overplaatsing mogelijk is.

Voor vormen van speciaal onderwijs die niet aanwezig zijn in de regio worden afspraken gemaakt over de plaatsing van leerlingen in voorzieningen voor speciaal onderwijs in aangrenzende regio's.

In het kader van de ondersteuning binnen het regulier onderwijs is op het niveau van het samenwerkingsverband een aantal arrangementen beschikbaar, zoals een tijdelijk plaatsing op een Onderwijs Opvang Voorziening (=OPVC) of een arrangement “ambulante begeleiding bij langdurig ziek of lichamelijk gehandicapt”. Daarnaast wordt gezocht naar mogelijkheden van maatwerk, samen met de leerling, ouders/verzorgers en scholen.

✓ **Handelingsgericht werken**

Bij het vaststellen en faciliteren van de ondersteuningsbehoeften van leerlingen werken scholen handelingsgericht. Om dat mogelijk te maken dienen docenten en onderwijsondersteuners deskundig en handelingsbekwaam te zijn.

Schoolbesturen zien het als hun verantwoordelijkheid te investeren in professionalisering van het personeel, zo mogelijk door gebruik te maken van elkaars expertise, mede gestimuleerd door en vanuit het samenwerkingsverband.

Onverlet de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen voor een adequaat en kwalitatief goed onderwijsaanbod, draagt het samenwerkingsverband er zorg voor dat op alle onderwijs- en ondersteuningsvragen voor leerlingen – ook voor leerlingen met meer begaafdheden die belemmeringen ondervinden bij het leren – in de regio een passend onderwijsarrangement geboden kan worden.

Daar waar scholen tegen de grenzen van hun mogelijkheden aanlopen, maken zij dit vroegtijdig bespreekbaar opdat er in gezamenlijkheid alternatieve trajecten met perspectief besproken kunnen worden en gerealiseerd.

✓ **Dekkend netwerk**

Schoolbesturen en samenwerkingsverband zijn samen verantwoordelijk voor een dekkend netwerk aan onderwijsaanbod, inclusief ondersteuning. De kwaliteit van onderwijs en de ondersteuning worden versterkt en er de mogelijkheden van een verbreding van de onderwijskundige aanpak en

ondersteuning wordt gezien. Er wordt naar gestreefd dit zoveel mogelijk “nabij” te realiseren, maar in voorkomende gevallen wordt het aanbod verbreed met scholen buiten de regio.

Voorts zullen de mogelijkheden benut worden om te komen tot gecombineerde trajecten van onderwijs en jeugdhulpverlening (onderwijszorgarrangementen, afgekort OZA's).

✓ **Geldigheidsduur Toelaatbaarheidsverklaring**

Als uitgangspunt hanteert het samenwerkingsverband de duur van twee schooljaren voor de looptijd van een toelaatbaarheidsverklaring VSO, behoudens in die voorkomende situaties waarbij het op voorhand overduidelijk is dat de leerling voor zijn hele schoolloopbaan aangewezen is op VSO.

De toelaatbaarheidsverklaringen VSO eindigen in eerste instantie aan het einde van het schooljaar waarin de leerling 16 jaar is geworden. Een deel van de leerlingen, indien zij niet kwalificatieplichtig zijn, kan er op dat moment voor kiezen van school te gaan en te gaan werken. Indien wenselijk en positief beoordeeld, kan de toelaatbaarheidsverklaring verlengd worden tot het einde van het schooljaar waarin de leerling de leeftijd van 18 jaren heeft.

De toelaatbaarheidsverklaring kan daarna met één of maximaal twee leerjaren worden verlengd, indien het behalen van een diploma voor een leerling nog redelijkerwijs binnen het bereik ligt. Ook kan een uitzondering worden gemaakt voor een leerling van wie verwacht mag worden dat deze redelijkerwijs toegeleid kan worden naar de arbeidsmarkt en daarvoor nog bepaalde competenties moet ontwikkelen of eigen maken.

✓ **Zwaarte categorie VSO**

Uitgangspunt bij de toewijzing van de bekostigingscategorie is de standaardcategorie die voor een schooltype geldt. Indien een leerling aangewezen is op meer of zwaardere ondersteuning dan kan een hoger ondersteuningsbedrag worden toegekend, hetgeen zich over het algemeen niet vertaalt in een hogere categorie maar in een separaat toe te kennen bedrag. Overduidelijke situaties, zoals EMB¹ uitgezonderd.

✓ **Samenwerkingsverband in positie**

Het samenwerkingsverband vervult de functie van verbinding en draagt zorg voor advies, ondersteuning, expertise en coördineert de zorgplicht. Voor wat betreft de plaatsing, toelating en passende ondersteuning van leerlingen zijn het de directies van de scholen, met inachtneming van de gemaakte afspraken, die gezamenlijk en in onderling overleg gehouden zijn oplossingen te vinden. Het samenwerkingsverband is adviserend en coördinerend betrokken.

Het samenwerkingsverband activeert daarover het inhoudelijk overleg met de schoolbesturen en scholen enerzijds en over arrangementen met de lokale overheden en jeugdzorgorganisaties anderzijds. Daarbij wordt rekening gehouden met de (inter-) gemeentelijke samenwerking in een

---

¹ Bij EMB leerlingen gaat het om kinderen met A. een laag ontwikkelingsperspectief ten gevolge van een ernstige verstandelijke beperking (IQ < 35), vaak met moeilijk te ‘lezen’ gedrag en ernstige sensomotorische problematiek (zoals ontbreken van spraak, bijna niet kunnen zitten/staan), of B. een matig tot lichte verstandelijke beperking (IQ tussen 35 en 70) en een grote zorgvraag ten gevolge van ernstige en complexe lichamelijke beperkingen, of C. een matig tot lichte verstandelijke beperking (IQ tussen 35 en 70) in combinatie met moeilijk te reguleren gedragsproblematiek als gevolg van ernstige psychiatrische stoornissen.

regio als ook met de regionale afspraken met het samenwerkingsverband PO Midden-Holland en met het samenwerkingsverband PO Rijnstreek.

In uitzonderlijke gevallen wordt aan het samenwerkingsverband doorzettingsmacht toegekend.

✓ **Verbinding onderwijs en jeugdhulp**

Voor jongeren die specifieke ondersteuning vragen is er een samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulpverleningspartners, waarbij de jongere en zijn ouders als vanzelfsprekend worden betrokken. De samenwerking met de jeugdhulpverlening zal en moet worden versterkt. Daarbij wordt rekening gehouden met de beleidsafspraken in de regio Midden-Holland respectievelijk Rijnstreek. Daarbij wordt voorts opgetrokken met de andere samenwerkingsverbanden passend onderwijs, die in de regio actief zijn. Een gezamenlijke ontwikkelagenda voor de afzonderlijke regio's geeft richting aan de uitwerking.

✓ **Kwaliteit**

De kwaliteit van ondersteuning en dienstverlening wordt systematisch geëvalueerd via een monitor. Schoolbesturen geven elkaar en het samenwerkingsverband inzicht in hun begeleidingsresultaten en in relatie tot de inzet van middelen en het samenwerkingsverband monitort de kengetallen en de mate van tevredenheid bij ouders, leerlingen en scholen over het functioneren. Ook gemeenten en jeugdhulp worden hierbij betrokken.

✓ **Transparantie en verantwoording**

Het samenwerkingsverband maakt inzichtelijk waaraan en waarvoor de middelen van ondersteuning worden besteed. Duidelijk wordt gemaakt welke middelen het samenwerkingsverband inzet en welke middelen aan de scholen worden toegekend.

De schoolbesturen verantwoorden jaarlijks op grond van doelen en resultaten aan het samenwerkingsverband de aan hen toegekende middelen. Het samenwerkingsverband maakt daarvan een overall verantwoording, die wordt opgenomen in het jaarverslag.

2.4 Overige richtlijnen van beleid

✓ **Algemeen**

Er zal meer passend onderwijs nodig zijn als de basis niet goed geregeld is. Om die reden is de opdracht aan het samenwerkingsverband breder dan sec passend onderwijs. Het heeft dan ook coördinerende, verbindende, adviserende en vertegenwoordigende taken het onderwijs en de jeugdhulpverlening betreffend.

✓ **PO-VO**

Het samenwerkingsverband heeft een taak en verantwoordelijkheid voor wat betreft de voorlichting en de coördinatie in de overstap PO-VO. De beleidsvoorbereiding en –afspraken vinden plaats in een overleg met vertegenwoordigers van schoolbesturen PO en VO als ook met de samenwerkingsverbanden PO. Het samenwerkingsverband ondersteunt dit overleg beleidsmatig en administratief.

✓ **VO-MBO**

Het samenwerkingsverband heeft een beleidsmatige en coördinerende taak en verantwoordelijkheid in het beleid tot beperken van het Voortijdig Schoolverlaten. Daarvoor wordt samengewerkt met het mboRijnland, de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Midden-Holland Zuid-Holland Oost.

Het samenwerkingsverband coördineert de overstap VO-MBO, namens de scholen. De overlegpartners van het mboRijnland en RMC nemen in voorkomende gevallen deel aan het overleg in de directiekamers van het samenwerkingsverband.

Het samenwerkingsverband participeert, namens de aangesloten schoolbesturen, in het bestuurlijk overleg.

✓ **Tussentijdse overstap PO/SO-VO/VSO**

Uitgangspunt van beleid is dat er geen leerlingen van het primair onderwijs of speciaal onderwijs in de loop van het schooljaar overstappen naar het VO of VSO.

✓ **Praktijkonderwijs**

Vanuit het uitgangspunt dat alle leerlingen die (mogelijk) aangewezen zijn op praktijkonderwijs, in de eigen regio een passende plek moeten kunnen krijgen, hanteert het samenwerkingsverband voor de toelating tot het praktijkonderwijs twee toelatingsdata. De eerste is voor de toelating van leerlingen die in de regio van het samenwerkingsverband wonen dan wel in de regio van het samenwerkingsverband PO Midden-Holland en in de regio van het samenwerkingsverband PO Rijnstreek. De tweede datum geldt, indien er nog plaats is, voor leerlingen van elders. Deze beleidsafspraken is gemaakt om te bevorderen dat de leerlingen die woonachtig zijn in de regio van het samenwerkingsverband in ieder geval een plek hebben op de scholen voor het praktijkonderwijs.

✓ **Geld volgt de leerling**

Bij een overstap van leerlingen naar een andere school in de loop van een schooljaar geldt als uitgangspunt dat er geen middelen worden overgedragen. Voor leerlingen van het vmbo met lwoo geldt dat bij een tussentijdse overstap naar een school voor praktijkonderwijs 50% van de ondersteuningsmiddelen worden overgedragen. Dat geldt ook voor de ondersteuningsmiddelen tussen scholen voor vmbo met lwoo.

Voor leerlingen die tussentijds van regulier naar VSO gaan dan wel van VSO naar VSO geldt de landelijke "groeiregeling VSO".

Voor leerlingen die na 1 februari van regulier VO naar VSO overstappen, kunnen de betrokken scholen een financiële afspraak maken over de overdracht van middelen tot de zomervakantie.

✓ **Onderwijsachterstandenbeleid**

Het onderwijsachterstandenbeleid is in strikte zin een verantwoordelijkheid van de gemeenten en het primair onderwijs/(voortgezet) speciaal onderwijs respectievelijk van de schoolbesturen voortgezet onderwijs. De landelijke regeling nieuwkomers vo is van toepassing.

Hieronder vallen ook de asielzoekersleerlingen dan wel leerlingen van buitenlandse afkomst.

Het samenwerkingsverband zal een coördinerende en verbindende rol in dit kader vervullen.
Expliciet budget wordt voor het achterstandenbeleid niet in de begroting opgenomen.

3.0 Passend onderwijs komt tot uitdrukking in de scholen

De scholen zijn verantwoordelijk voor het geven van kwalitatief goed onderwijs en voor het vormgeven van passend onderwijs.

Als uitgangspunten voor de toewijzing van de ondersteuning gelden de volgende zaken:

- handelingsgericht werken en handelingsgericht arrangeren: vanuit een planmatige en cyclische zorgstructuur laagdrempelig ondersteuningsarrangementen toewijzen;
- school als vind- én werkplaats;
- zo min mogelijk opschalen;
- ouders en leerlingen worden nauw bij het proces betrokken.

3.1 De basisondersteuning

De wetgeving schrijft voor dat de besturen van het samenwerkingsverband met elkaar afspraken maken over het niveau van basisondersteuning dat alle scholen moeten realiseren. In de Notitie Basisondersteuning SWV VO VSO MHR 2015 (zie B-gedeelte) zijn de regionale afspraken ten aanzien van de basisondersteuning opgenomen. In de kern omvat de basisondersteuning acht afspraken:

- a. basiskwaliteit**
  1. De school voldoet (volledig) aan de inspectie-eisen in de standaard.
- b. preventieve en licht curatieve interventies**
  2. De school heeft een goed pedagogisch klimaat en is fysiek en sociaal veilig voor leerlingen en medewerkers.
  3. De school biedt (ortho-) pedagogische en (ortho-) didactische programma's en methodieken aan, die gericht zijn op de pedagogische en didactische ondersteuning van leerlingen. Deze interventies zijn structureel beschikbaar voor en/of binnen de school en moeten de continuïteit in de schoolloopbaan van een leerling ondersteunen. Elke school biedt minimaal twee interventies aan voor leerlingen met specifieke cognitieve vragen en minimaal twee programma's/interventies voor leerlingen met specifieke sociaal-emotionele vragen.
- c. planmatig werken**
  4. De school neemt leerlingen zorgvuldig aan en draagt leerlingen zorgvuldig over.
  5. De school werkt handelingsgericht en versterkt de handelingsbekwaamheid en competenties van haar personeel.
  6. De school stelt jaarlijks de effectiviteit van de ondersteuning en begeleiding vast en past het beleid zo nodig aan.
- d. ondersteuningsstructuur**
  7. De school heeft een effectieve interne ondersteuningsstructuur.
  8. De school werkt samen met externe partners in het MDO/Flex-ZAT aan een effectieve ondersteuningsstructuur.

Alle scholen voldoen in belangrijke mate aan bovenstaande acht afspraken. De wijze waarop dit wordt ingevuld op de school kan verschillen. Vanuit hun verantwoordelijkheid voor een dekkend

netwerk informeren de scholen het samenwerkingsverband over hun onderwijsaanbod en ondersteuningsstructuur.

Versterken van de basisondersteuning

In de komende periode wordt het niveau van de basisondersteuning in de regio stapsgewijs verhoogd. Hiermee beogen we de preventieve aanpak op de scholen te versterken.

Essentieel daarbij is dat docenten hierin betrokken en meegenomen worden. De zorgcoördinator als ook de begeleiders passend onderwijs kunnen daarbij een belangrijke rol spelen. Immers, zij kunnen de transfer van de ondersteuning naar het teamniveau bevorderen. Directies brengen hen daarvoor in positie.

De scholen rapporteren jaarlijks de voortgang op dit terrein in hun verwoording van a) de gestelde doelen en b) de bereikte resultaten.

Aannemen van leerlingen

Het aannemen van leerlingen vormt een belangrijk deel van de basisondersteuning. De regio hanteert de zorgplicht en heeft afspraken gemaakt voor een zorgvuldig aannamebeleid voor overstappers vanuit het PO, vanuit het V(S)O en voor verhuisleerlingen. De regio heeft de doorzettingsmacht georganiseerd middels een bovenschools toelatingsoverleg. Hiermee moet voor elke leerling tijdig een passende onderwijsplek kunnen worden geregeld. Het tijdig realiseren van een passende onderwijsplek voor elke leerling blijft voortdurend een aandachtspunt, ook in de komende periode.

3.2 Extra ondersteuning op de scholen

Alle scholen hebben in hun School ondersteuningsprofiel (SOP) beschreven welke (basis- en) extra ondersteuning zij bieden. Dit is mede gebaseerd op het ondersteuningsplan. Aanpassingen worden na overleg met het samenwerkingsverband doorgevoerd.

Als een leerling ondersteuning nodig heeft die de mogelijkheden van de school wat betreft de basisondersteuning overstijgt, wordt de benodigde ondersteuning besproken in een multidisciplinair overleg (het Flex-ZAT).

Voorafgaand aan het multidisciplinair overleg zijn de mogelijkheden voor collegiale consultatie met collegae, zorgcoördinator of (interne jeugdhulp), gericht op consultatie, inzicht bieden in mogelijke achtergronden van complex gedrag, adviezen over omgaan met complex gedrag en communicatie met leerling en ouders. Vervolgens kan worden opgeschaald naar een interne leerlingbespreking. Dit kan uitmonden in gerichte adviezen of een besluit om een Flex-ZAT te organiseren. Daarbij wordt in samenspraak met ouders en eventueel leerling bepaald wie er naast de vaste kernbezetting wordt uitgenodigd. Ondersteuningsroute voortgezet onderwijs en jeugdhulp van het NJI (bijlage – zie deel B) is richtlijn voor de nadere uitwerking van de ondersteuningsstructuur binnen de school.

Aan het Flex-ZAT nemen in ieder geval deel: de leerling en de ouders, de zorgcoördinator, de onderwijsspecialist /orthopedagoog van het samenwerkingsverband en de gezinsspecialist (jeugdhulpverlener – lid van het Jeugd- en gezinsteam of Sociaal team dat arrangementen voor de jeugdhulpverlening arrangeert). Zo nodig kunnen andere relevante betrokkenen worden uitgenodigd, zoals Leerplicht. Scholen houden hun verantwoordelijkheid voor de leerling.

De scholen dragen er zorg voor dat de interne ondersteuningsstructuur wordt uitgewerkt en voor een iedere transparant is (SOP en schoolgids).

Als een leerling extra ondersteuning ontvangt, wordt een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) opgesteld, waarover “op overeenstemming gericht overleg” met de ouders plaatsvindt.

In het licht van de ontwikkelingen passend onderwijs is het wenselijk dat alle scholen regelmatig hun SOP actualiseren, opdat voor een ieder duidelijk blijft wat de school en wat de regio te bieden heeft.

Versterken van de extra ondersteuning

Vanuit de visie “een sterk basisfundament met ondersteuning naar zwaarte op maat!” en het uitgangspunt “als het even kan nabij gericht onderwijs” verplicht het de scholen en het samenwerkingsverband de extra ondersteuning binnen het regulier onderwijs te versterken. We zien in de achterliggende jaren, ondanks een krimpend aantal leerlingen een stijging van het aantal leerlingen in het vso, vooral op de scholen die gericht zijn op gedrag en psychiatrische aspecten. Het deelname percentage in 2011 in het swv was 2,9%, dat is opgelopen naar 3,15% in oktober 2017. Dat percentage willen we weer verantwoord in een neerwaartse spiraal ombuigen. Een daling van het aantal leerling op het vso, leidt tot een toename van de schoolgebonden middelen.

Ook de extra ondersteuning op de scholen zal in de komende periode verder versterkt moeten worden. Er wordt ingezet op twee punten:

1. Sterkere ondersteuning in de VO-scholen zodat minder plaatsingen bij OOV en VSO nodig zijn
2. Meer symbioseonderwijs tussen VO en VSO en terugplaatsingen uit het VSO

Voor leerlingen met (ernstige) gedragsstoornissen en/of psychiatrische problematiek ontstaat in de komende vier jaar een continuüm van maatwerk op de VO-school tot maatwerk op de VSO-school, met daartussen symbiose-onderwijs. Zowel VO-scholen als VSO-scholen werken hieraan mee. Dit leidt tot een deelnamepercentage VSO dat beduidend lager ligt dan het niveau in 2017, en een vermindering van het aantal plaatsen bij de OOV met 10% in 2022. TLV-aanvragen worden door het swv op den duur strenger beoordeeld en voor een beperktere duur afgegeven, om te stimuleren dat leerlingen zoveel mogelijk in het regulier VO blijven.

Het swv stimuleert daarom de volgende ontwikkelingen:

1. Een verdere versterking van het maatwerk in de VO-scholen. Binnen de basisondersteuning gaat het om de ondersteuning van deze leerlingen in de klas, sova-trainingen en initiële planning- en structuurlessen. Binnen de extra ondersteuning op school gaat het om maatwerkondersteuning voor de leerling door structurele ureninzet door een medewerker/ Begeleider Passend Onderwijs (BPO'er) van de school, met eventueel gebruik van een aparte ruimte.
2. De scholen voor VSO versterken hun onderwijskundig en pedagogisch aanbod, zodat zij hoogwaardig speciaal onderwijs bieden. De scholen voor leerlingen met gedrags-psychiatrische problematiek nemen initiatieven voor symbioseonderwijs en het teruggeleiden van leerlingen naar regulier VO als dat passend is voor de leerling.
3. Een verdere versterking van de samenwerking tussen de scholen VO en VSO, waardoor per leerling maatwerk geleverd kan worden in het volgen van vakken in VO en VSO.

De versterking van de basis- en extra ondersteuning komt tot uitdrukking in het SOP van de school. Daarin wordt constructief aandacht besteed aan de mogelijkheden en beperkingen van de ondersteuningsstructuur.

Ook hoog- of meervoudige begaafdheid is onderdeel van passend onderwijs. Dit kan soms samen gaan met een aspect in het autistisch spectrum. Scholen dienen dit in hun beleid ook mee te nemen.

Gelet op de krimp, het uitgangspunt dat het onderwijs en de ondersteuning hoogwaardig moet zijn, zal het gesprek worden aangegaan of het wenselijk en verantwoord is dat alle scholen “een beetje doen” dan wel of scholen binnen het samenwerkingsverband beleidsafspraken moeten maken. Dit overleg zal door het samenwerkingsverband gevoerd worden, vanuit zijn verantwoordelijkheid een regionaal dekkend onderwijsaanbod te realiseren, dat ook kwalitatief verantwoord niveau heeft.

3.3 Inzet middelen en verdelingssystematiek

Algemeen

Het SWV-VO/VSO-MHR hanteert een gemengd expertise/scholenmodel: de verantwoordelijkheid voor passend onderwijs ligt in eerste aanleg bij de scholen en daarvoor wordt een flink deel van de middelen aan de scholen overgedragen.

Het samenwerkingsverband ontvangt van het rijk budget voor de “lichte ondersteuning”, waaronder het lwoo, praktijkonderwijs en de onderwijsopvangvoorzieningen vallen, en budget voor de “zware ondersteuning”, waaronder het vso valt. In algemene zin wordt de hoogte van de budgetten die aan het samenwerkingsverband worden toegewezen bepaald na aftrek van de ondersteuningsbekostiging die door DUO voor de lesplekken op de scholen wordt ingehouden.

Het samenwerkingsverband onderscheidt voor de toekenning van middelen en faciliteiten de volgende categorieën:

a. Budget voor Basisondersteuning

Ter versterking en doorontwikkeling van de basisondersteuning ontvangen de scholen jaarlijks een budget vanuit het samenwerkingsverband. Dit geldt zowel voor de scholen VO als voor de scholen VSO binnen de regio van het samenwerkingsverband. De hoogte van het budget is afhankelijk van de jaarlijkse budgettaire ruimte. De verdeling van de middelen vindt plaats op basis van een vaste voet en een bedrag per leerling.

b. Arrangementen voor ambulante begeleiding LZ en LB (voorheen LG)

Scholen kunnen voor leerlingen die ondersteuning voor LZ of LB (Lichamelijk Beperkt) nodig hebben een arrangement ambulante begeleiding LZ of LB aanvragen. Hiervoor sluit het samenwerkingsverband een overeenkomst voor vier jaren met de Ambulante Educatieve Dienst. Hiervoor wordt een budgetplafond bepaald.

c. Ambulante Begeleiding Gedrag en gericht op psychiatrische begeleiding

Het samenwerkingsverband heeft de middelen voor ambulante begeleiding ten aanzien van gedrag en psychiatrische begeleiding als ook voor de ondersteuning van zml (zeer moeilijk lerend) overgedragen aan de scholen. Dit wordt dan begeleiding passend onderwijs genoemd. Er is echter nog een beperkt aantal herbestedingsverplichtingen bij de Stichting Horizon. Deze bevinden zich in een fase van afbouw.

d. Begeleiding Passend Onderwijs

Scholen ontvangen voor de ondersteuning van leerlingen met een gedragsproblematiek en zml middelen, waarvoor de verplichting bestaat dat zij deze besteden aan formatie van medewerkers die aantoonbare expertise hebben voor de betreffende doelgroep. De begeleiding moet niet alleen gericht zijn op de ondersteuning van leerlingen, maar moet ook gericht zijn op het adviseren en coachen van personeelsleden, opdat deze hun competenties voor de begeleiding van de doelgroep kunnen versterken. De medewerkers die hiermee belast zijn, zijn bekend bij het samenwerkingsverband en voor hen geldt de verplichting dat zij jaarlijks deelnemen aan de scholingsbijeenkomsten die voor deze groep worden georganiseerd door het samenwerkingsverband.

e. Schoolgebonden middelen

De scholen ontvangen onder de noemer “schoolgebonden financiering”, waarin ook de materiële bekostiging voor LZ en LB verdisconteerd is, een bedrag dat gericht is op de ondersteuning van leerlingen met een specifieke ondersteuningsvraag. Voor al deze leerlingen geldt in beginsel de verplichting van een OPP. Indien een leerling thuis komt te zitten, dan wel om andere reden is aangewezen op onderwijs buiten de school, zal een deel van dit budget moeten worden ingezet.

Verdelingssystematiek

Met ingang van **1 januari 2020** gelden voor de verdeling van de middelen de volgende systematieken:

1. Basisondersteuning

Feitelijk is de basisondersteuning een verantwoordelijkheid van de school.

Het samenwerkingsverband kent al jaren een bescheiden bedrag voor het stimuleren van de basisondersteuning aan de scholen toe. Dit wordt gecontinueerd.

De toedeling voor de basisondersteuning wordt per genoemde datum als volgt:

Elke school VO/VSO (brinnummer) ontvangt een vaste voet van 3000 euro. Scholen die meer dan 1500 leerlingen tellen, ontvangen een extra vaste voet van 2500 euro.

Het resterende bedrag (opgenomen in de begroting) dat beschikbaar is wordt gedeeld op grond van het aantal leerlingen, dus:

(Budget X : totaal aantal leerlingen) leerlingbedrag Y x aantal leerlingen per school

2. Ambulante begeleiding LZ/LB

Arrangementen kunnen bij het samenwerkingsverband voor een individuele leerling die voldoet aan de criteria worden aangevraagd op basis van een OPP. Bij toewijzing bekostigt de school zelf – via

een factuur van het swv – 20 % van de kosten. Het gaat alleen om personele kosten. De materiële kosten zijn reeds verdisconteerd in de schoolgebonden middelen.

Afhankelijk van de budgettaire ruimte kan het samenwerkingsverband besluiten de arrangementen voor 100% te vergoeden.

3. Verdelingssystematiek schoolgebonden middelen en begeleiding passend onderwijs

In het ondersteuningsplan zijn de uitgangspunten voor de verdeling opgenomen.

Kortweg zijn ze als volgt:

- Het swv heeft een solidariteitsbudget voor eventuele onvoorziene zaken of voor fricties
- De schoolgebonden middelen en het budget begeleiding passend onderwijs hebben dezelfde systematiek
- De expertise en formatie “begeleiding passend onderwijs” moeten gegarandeerd blijven
- Voor leerlingen vmbo-basis en vmbo-kader als ook praktijkonderwijs geldt een zwaarder gewicht
- Er geldt een overgangsregeling voor ongewenste effecten

Verdelingssystematiek schoolgebonden middelen en middelen begeleiding passend onderwijs

De toewijzing van de schoolgebonden middelen wordt als volgt berekend:

- a. Het totaal aantal leerlingen per school per teldatum 1 oktober voorafgaand aan het bekostigingsjaar;
- b. De leerlingen voor vmbo-basisgerichte leerweg, vmbo-kaderberoepsgerichte leerweg en de leerlingen praktijkonderwijs krijgen een weging van 1.25 (waarmee wordt aangesloten bij de gewichtenregeling in het basisonderwijs);
- c. Het beschikbare budget (in de begroting opgenomen) wordt gedeeld door het totaal aantal gewogen leerlingen
- d. de toewijzing per school wordt bepaald op basis van het gewogen aantal leerlingen per brinnummer, vermenigvuldigd met het leerlingbedrag onder c;

Voorwaarden

- de school is gehouden om minimaal 50% van het toegewezen budget in te zetten voor formatie “begeleiding passend onderwijs” (niet zijnde de AB LZ/LB);
- de functionarissen “begeleiding passend onderwijs” moeten aantoonbare deskundigheid hebben op het gebied van “gedragsmatige en psychiatrische belemmeringen”. Voorts zijn de functionarissen verplicht deel te nemen aan de scholingsbijeenkomsten voor BPO’ers, door het samenwerkingsverband per schooljaar georganiseerd, zulks met een maximum van drie. Indien hieraan niet wordt voldaan, kan besloten worden het toegewezen budget met maximaal 20% te verminderen, nadat hierover door het samenwerkingsverband een signaal aan de directie van de school is afgegeven;
- de scholen dienen een basisarrangement van de inspectie te hebben. Indien dat twee jaren achtereen niet het geval is, treedt het samenwerkingsverband in overleg met de het schoolbestuur en de directie over een en ander;
- een school dient de interne afspraken over de basisondersteuning op orde te hebben. Indien dit niet het geval is en gebleken is dat de school onvoldoende inspanningen pleegt om dit te herstellen, is het samenwerkingsverband bevoegd, na overleg met de directie en het

schoolbestuur en het tijdig verstrekt hebben van een signaal, het onderhavig budget jaarlijks met 20% te korten.

Overgangsregeling verdeling SGM en BPO

Opmerkingen vooraf

Voor sommige scholen (met name de scholen die kort voor de invoering van passend onderwijs veel “rugzakmiddelen” hadden, kan het effect relatief ingrijpend zijn. Daarom is in overleg met de directies van de scholen een overgangsregeling afgesproken.

Naast de overgang van de ‘oude’ naar de ‘nieuwe’ systematiek is ook van belang te weten dat het totaalbudget voor de schoolgebonden middelen en de middelen begeleiding passend onderwijs jaarlijks fluctueert. De bedragen per school van de ‘oude’ systematiek worden in de overgangsregeling eerst omgerekend naar het totaal beschikbare bedrag in het betreffende kalenderjaar (2020 en 2021). Vervolgens wordt de berekening van de overgangsregeling toegepast.

In de komende jaren gaan alle middelen begeleiding passend onderwijs als geld naar de scholen (behoudens het budget voor BPO LZ/LB). Er worden namelijk geen begeleiders passend onderwijs meer door het samenwerkingsverband ingehuurd (behoudens BPO LZ/LB). Omdat de verdelingssystematiek voor de schoolgebonden middelen en de middelen begeleiding passend onderwijs hetzelfde is, kunnen we beide budgetten voortaan optellen en in één berekening verdelen over de scholen (in plaats van in twee berekeningen zoals voorheen).

De overgangsregeling

In jaar 1 (kalenderjaar 2020) wordt het budget per school volgens de nieuwe verdelingssystematiek berekend, aan de hand van de actuele leerlingaantallen per 1 oktober 2019². Dit is het ‘nieuwe’ bedrag.

Vervolgens vindt er een middeling plaats per school: (2 maal het ‘oude’ bedrag plus 1 maal het ‘nieuwe’ bedrag) gedeeld door 3.

Het ‘oude’ bedrag is hierin het budget per school van 2019, gecorrigeerd naar het totaal beschikbare budget in 2020.

In jaar 2 (kalenderjaar 2021) wordt het budget per school volgens de nieuwe verdelingssystematiek berekend, aan de hand van de actuele leerlingaantallen per 1 oktober 2020. Dit is het ‘nieuwe’ bedrag.

Vervolgens vindt er een middeling plaats per school: (1 maal het ‘oude’ bedrag plus 2 maal het ‘nieuwe’ bedrag) gedeeld door 3.

Het ‘oude’ bedrag is hierin het budget per school van 2019, gecorrigeerd naar het totaal beschikbare budget in 2021.

Berekening van de leerlingaantallen

We gebruiken in de berekening de leerlingaantallen totaal per school en de leerlingaantallen vmbo-basis en vmbo-kader van de leerjaren 3 en 4 (zowel de leerlingen met als zonder lwoo).

---

² Om het leerlinggewicht voor de leerlingen vmbo-BL en –KL te kunnen berekenen, zal een opgave per school nodig zijn.

Alle scholen willen graag tijdig weten hoeveel budget ze krijgen. Daarom leveren de scholen uiterlijk 20 oktober hun 1-oktober-telling aan bij het samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband levert vervolgens uiterlijk 15 november de berekening van het budget aan de scholen. De opgave is indicatief, omdat de begroting eerst door de Algemene Vergadering goedgekeurd moet worden. Dit zal gewoonlijk voor 1 december plaatsvinden.

Monitoring en kwaliteitsverbetering

In het kader van continue verbetering is het van belang dat de scholen en het samenwerkingsverband meer zicht gaan krijgen op de effectiviteit van de geboden ondersteuning. Deze monitoring wordt de komende periode verder ingericht.

3.4 Leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs

Algemeen

Daar waar het praktijkonderwijs (Pro) een schoolsoort is, is het leerwegondersteunend onderwijs (Lwoo) een ondersteuningsstructuur voor de leerwegen van het VMBO, vooral de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg. Een school voor vmbo dient te beschikken over een licentie lwoo om in aanmerking te komen voor lwoo-bekostiging voor leerlingen.

Voor zowel het praktijkonderwijs als het Leerwegondersteunend onderwijs gelden indicatiecriteria, die zijn opgenomen in het Inrichtingsbesluit WVO. De indicatieprocedure is belegd bij het samenwerkingsverband. Het budget is genormeerd (deelnemingspercentage 2012).

In het kader van passend onderwijs zijn er discussies en ontwikkelingen om de wettelijke indicatiecriteria los te laten en het beleid over te laten aan de samenwerkingsverbanden.

Voor het lwoo kunnen samenwerkingsverbanden al een paar jaar kiezen voor “opting out”. Dit biedt de mogelijkheid voor een samenwerkingsverband om zelf criteria te bepalen.

Voor het praktijkonderwijs kan dit (nog) niet.

Voor het lwoo is de verwachting dat de wettelijke criteria binnen de planperiode zullen vervallen. Een samenwerkingsverband zal dan zelf beleid moeten formuleren. Voor het praktijkonderwijs is het bij het schrijven van dit plan minder duidelijk.

De landelijke ontwikkelingen zullen al dan niet leiden tot beleidsaanpassingen.

Adviezen primair onderwijs

In algemene zin is bepaald dat het primair onderwijs een “leidend advies” geeft voor de toelaatbaarheid tot het voortgezet onderwijs. Dit geldt voor het niveau, niet voor de ondersteuningsstructuur.

Het “leidende advies” geldt niet voor het praktijkonderwijs, omdat hiervoor een geïndiceerde toelaatbaarheidsverklaring geldt.

Praktijkonderwijs

In het samenwerkingsverband zijn drie scholen voor praktijkonderwijs: één in Alphen aan den Rijn en twee in Gouda.

Het samenwerkingsverband is van mening dat leerlingen woonachtig in de regio zoveel mogelijk in de eigen regio naar het praktijkonderwijs moeten kunnen. Om deze reden hanteert het samenwerkingsverband voor deze schoolsoort een voorrangbeleid voor leerlingen uit de eigen regio. Een bijkomende overweging is dat de deelname aan het praktijkonderwijs verhoudingsgewijs is

toegenomen, terwijl de rijksbekostiging niet is meegegroeid. Anders dan bij het vso bekostigt het samenwerkingsverband waar de school staat, de ondersteuningsbekostiging, ongeacht waar de leerling woonachtig is. Om deze reden staat het budget voor het praktijkonderwijs in het samenwerkingsverband onder druk.

Zoals hiervoor genoemd, hanteert het samenwerkingsverband een voorrangbeleid in het kader van de toelating tot het praktijkonderwijs.

Ongeacht het moment van aanmelding door ouders van een leerling op een school voor praktijkonderwijs start de toelatingsprocedure jaarlijks daags na 15 maart. Dit geldt alleen voor de leerlingen die woonachtig zijn in de onderstaande regio. De toelating van leerlingen die niet in genoemde regio woonachtig zijn, wordt aangehouden tot een latere datum, in ieder geval gelegen na de periode van tien weken na 15 maart. De tweede toelatingsdatum voor de leerlingen buiten de beschreven regio is 1 juni.

De regio die het samenwerkingsverband in eerste aanleg hanteert is als de volgende:

SWV VO/VSO MHR omvat: Alphen aan den Rijn, Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard (exclusief de kernen Krimpen a/d Lek en Lekkerkerk), Nieuwkoop, Waddinxveen en Zuidplas (exclusief de kern Nieuwerkerk aan den IJssel);

Het swv PO Midden-Holland omvat het een deel van het gebied van het swv vo/vso, alsmede de kernen Krimpen aan den Lek en Lekkerkerk;

Het swv PO Rijnstreek omvat: een deel van het gebied van het swv vo/vso MHR, alsmede de kernen Woubrugge, Hoogmade, Rijnsaterwoude en Leimuider, behorende tot de gemeente Kaag en Braassem.

In een uitvoeringsnotitie is een en ander nader uitgewerkt (deel B).

Positie en ontwikkeling praktijkonderwijs

Het samenwerkingsverband staat ervoor dat deze vorm van onderwijs een sterke samenwerking en verbinding heeft met het regionale bedrijfsleven, opdat leerlingen voor wie het leren van theorie wat minder makkelijk gaat, verantwoorde en passende stageplekken geboden kunnen worden en een breed beroepsrepertoire. Toeleiding naar een passende plek op de arbeidsmarkt geschiedt zorgvuldig en begeleid.

Voor die leerlingen, die in potentie meer theorie aankunnen, verzorgen de scholen dit zoveel mogelijk, in overleg met het ROC, de entree-opleiding mbo en zo mogelijk mbo-niveau 1. Ook zullen de scholen branchegerichte cursussen en opleidingen aanbieden, zo mogelijk afgesloten met een certificaat.

Mocht de overheid de verplichting van indicatie voor het praktijkonderwijs loslaten, dan verkiest het samenwerkingsverband, ten behoeve van de doelgroep, eigen indicatiecriteria.

Onderwijskundige samenwerking met de scholen voor vso-zml en met de scholen voor vmbo-basisgerichte leerweg zullen nader worden onderzocht en zo mogelijk geïntensiveerd, om passende onderwijstrajecten met leerlingen voor wie gemeend wordt dat dit wenselijk is, te verruimen. Samenwerking tussen de scholen voor praktijkonderwijs zal worden bevorderd.

Leerwegondersteunend onderwijs

Bij “opting out” kan een samenwerkingsverband eigen regels bepalen of kiezen voor “populatiebekostiging” hetgeen betekent dat het de gelden lwoo volgens een eigen gekozen verdelingssystematiek toewijst aan de scholen voor vmbo, al dan niet met een licentie lwoo. Voordelen van “populatiebekostiging” zijn dat de scholen meer vrijheid krijgen en dat de verplichte onderzoeksgegevens niet meer nodig zijn, maar een eventueel nadeel is dat een leerling die voor ondersteuning in aanmerking komt een Ontwikkelingsperspectiefplan moet krijgen, hetgeen nu niet hoeft bij lwoo. Een ander punt van aandacht is dat bij het handhaven van indicatiecriteria de medewerking van de scholen voor primair onderwijs nodig blijft. Die medewerking wordt mogelijk moeilijker, als omliggende samenwerkingsverbanden de indicatiecriteria loslaten. Het samenwerkingsverband VO Leiden e.o. heeft hiertoe reeds besloten. Het alternatief zou dan zijn dat de scholen voor VO een en ander zelf moeten gaan doen. Daarnaast is het van belang dat de deskundigheid van het lwoo gewaarborgd blijft.

Een werkgroep bestaande uit directieleden vmbo en pro heeft zich eind 2016 al eens gebogen over de voor- en nadelen van de mogelijkheden.

Een sterke voorkeur ging toen uit naar het behoud van deskundigheid en het vasthouden van indicatiecriteria, maar louter gebaseerd op didactische leerachterstanden. Een IQ-onderzoek zou nog moeten gelden voor twijfelgevallen.

Over het loslaten van de licenties is toen geen harde uitspraak gedaan. Het loslaten van de licentie impliceert, gelet op het feit dat er een “lumpsumbedrag” beschikbaar is, verdunning van de middelen. Afgezien van de smalle scholengemeenschappen mavo-havo-vwo, kent het samenwerkingsverband twee brede scholengemeenschappen die geen licentie lwoo hebben. Tijdens een strategische bijeenkomst van directie- en bestuursleden op 22 januari 2018 is vastgesteld dat er meer gegevens nodig zijn van de gevolgen binnen ons samenwerkingsverband als gekozen wordt voor “opting out”. Echter, ook werd uitgesproken dat de besluitvorming van het rijk niet afgewacht moet worden.

Beleidsrichting lwoo

Ten aanzien van het lwoo wacht het samenwerkingsverband niet de landelijke ontwikkelingen af, maar kiest het zelf voor ‘opting out’, zo mogelijk per 2019. Redenen hiervoor zijn: de huidige strakke criteria voor de toekenning van lwoo stroken niet met het principe van passend onderwijs en we belasten in de huidige werkwijze het PO met een arbeidsintensieve taak die wettelijk gezien van het VO is. De reikwijdte van de “opting out” binnen ons samenwerkingsverband wordt voornamelijk beperkt. Er wordt uitsluitend gekozen voor het loslaten van het IQ-onderzoek voor lwoo, behoudens bij twijfel. Dat houdt in dat de licenties van de scholen en indicaties op basis van leerachterstanden, voorlopig gehandhaafd blijven. Tijdens de planperiode zal worden bezien welke effecten een ruimere toepassing van “opting out” heeft.

Het samenwerkingsverband zal op basis van de telling 1 oktober voorafgaand aan het kalenderjaar de middelen aan de schoolbesturen beschikbaar stellen.

Concreet:

- Er wordt vóór december 2018 een aanvraag voor “opting out” bij OCW ingediend, opdat het met ingang van het schooljaar 2019-2020 een feit kan zijn (effectief 2020)
- De “opting out” zal in eerste aanleg uitsluitend gelden voor het afschaffen van het IQ-onderzoek.

- De expertise van het lwoo moet behouden blijven.
- Het samenwerkingsverband gaat de middelen verdelen op basis van het aantal leerlingen lwoo, volgens een eigen interne aanwijzing.
- De gevolgen van een ruimere insteek van “opting out” dan wel van het invoeren van populatiebepoortiging worden onderzocht en voor het samenwerkingsverband in kaart gebracht. Daartoe wordt een breed samengestelde werkgroep ingesteld. De werkgroep streeft ernaar dat voor 1 januari 2019 gerapporteerd wordt.

Internationale Schakelklas

Voor nieuwkomers, die zij-instromen in het vmbo, zal het samenwerkingsverband geen Aanwijzing lwoo verstrekken. Wel kan een school, volgens een procedure lwoo, een arrangement aanvragen voor deze leerlingen.

Een en ander is verwoord en uitgewerkt in de eerder genoemde uitvoeringsregeling.

Indien gekozen wordt voor “opting out” dan wordt de uitvoeringsregeling enigszins aangepast, opdat deze zich verhoudt met het besluit van de gekozen vorm van “opting out”. Uitgangspunt daarbij blijft wel dat het ontvangen budget voor nieuwkomers VO in mindering wordt gebracht op het lwoo-budget per leerling.

4.0 Het optimaliseren van het dekkend netwerk

4.1 VO-VSO

Dekkend netwerk

In 2012 is een onderzoek verricht naar witte vlekken en knelpunten in de regio. Met name de problematiek van leerlingen op het grensvlak van 'wel/geen' TLV voor het VSO cluster 4 en de hoeveelheid leerlingen die cluster 4-onderwijs buiten de regio volgen, vroeg om een verdere aanpak.

Uit het onderzoek bleek dat een fors aantal leerlingen (circa 70) zijn weg buiten de regio vond naar bijvoorbeeld de Leo Kanner Onderwijsgroep in Leiden/Oegstgeest of het Pleysier College in Den Haag. Het ging dan vooral om leerlingen die een autistische problematiek hebben, en het onderwijs HAVO of VWO kunnen volgen. Het VSO van Horizon bood dit onderwijs toen beperkt aan. Inmiddels biedt het Kespercollege in Gouda onderwijs op VMBO-TL/HAVO/VWO-niveau. In eerste instantie bediende deze school alleen de leerlingen met internaliserende problematiek. Het is de bedoeling dat de school ook voor HAVO-leerlingen met externaliserende problematiek het onderwijs gaat verzorgen, op gescheiden locatie van de leerlingen met internaliserende problematiek.

In de komende planperiode wordt verder ingezet op het versterken van het thuisnabij onderwijs voor leerlingen. De elders genoemde ontwikkelingen in de samenwerking tussen het VO en het VSO zijn hiervan ook een voorbeeld.

Daarnaast zal in overleg met de besturen van de scholen voor VSO, vooral zml, nagegaan worden of verbrede toelating verantwoorde opties zijn.

Tussentijdse doorverwijzing naar het vso

Zowel in 2016 als in 2017 leverde de doorverwijzing van leerlingen naar het vso met name in de tweede helft van het schooljaar stagnatie op. Deze stagnatie vormt een lacune in het dekkend netwerk dat wij als samenwerkende partijen in het samenwerkingsverband dienen te realiseren. De betrokken leerlingen zitten immers 'in de wacht'. Op korte termijn wordt door de scholen en het samenwerkingsverband voor elke leerling een maatwerkoplossing georganiseerd. In de komende planperiode moet er een meer structurele oplossing voor deze situatie tot stand komen.

4.2 Terugdringen van het aantal thuiszitters

Een belangrijk doel van passend onderwijs is om het thuiszitten van leerlingen verder terug te dringen, zodat ieder opgroeiend kind een passende schoolloopbaan krijgt met de juiste hulp op het juiste moment. Thuiszitters zijn een indicator voor het dekkend netwerk van voorzieningen.

Het Samenwerkingsverband werkt in een samenhangend geheel van activiteiten aan verzuim, thuiszitten en voortijdig schoolverlaten. Alleen in goede samenwerking met andere betrokkenen kunnen resultaten worden bewerkstelligd. De partners ten aanzien van het tegengaan van verzuim en thuiszitten zijn de scholen, leerplicht, jeugdhulp, jeugdgezondheidszorg en gemeenten en andere samenwerkingsverbanden.

Ambitie t.a.v. thuiszitters

In Nederland zijn diverse initiatieven genomen om het aantal thuiszitters te verminderen, waaronder het Thuiszitterspact. Aansluitend bij de doelstellingen die de G4-gemeenten in het kader van dit pact

hebben vastgelegd, zijn de samenwerkende partijen in Holland-Rijnland/Rijnstreek en in Midden-Holland de volgende ambitie overeengekomen:

De gemeenten en samenwerkingsverbanden PO en VO gaan het aantal thuiszitters terugdringen door nauw samen te werken. Preventie en verbinding staan aan de basis van de aanpak. Het belang van het kind staat te allen tijde centraal. Er mag geen enkel kind en geen enkele jongere langer dan drie maanden thuiszitten zonder een aanbod van passend onderwijs en/of zorg. We zetten in op:

- a) Intensivering aansluiting jeugdhulp op school. We zorgen voor nauwe samenwerking tussen school-leerplicht-jeugdhulp-jeugdgezondheidszorg en samenwerkingsverband.
- b) Betere afstemming over procedures. Procedures mogen nooit de oorzaak zijn van thuiszitten.
- c) Ondersteunen van scholen bij de aanpak (ziekte)verzuim, met de nadruk op vroegtijdige signalering.
- d) Bij het afgeven van een vrijstelling 5 onder a van de Leerplichtwet wordt het advies van het betreffende samenwerkingsverband gevraagd. De onderwijswensen van het kind en de ouders staan centraal.
- e) Gemeenten stemmen de behoefte aan inkoop van jeugdhulp af met de samenwerkingsverbanden. Zo zorgen beide partijen dat er zowel voldoende onderwijsondersteuning als jeugdhulp beschikbaar is.
- f) Versterken van de samenwerking met de justitiële keten, met als doel de doorlooptijden te verkorten en de aansluiting tussen leerplicht en het OM en Raad van de Kinderbescherming te verbeteren.
- g) Een grotere inzet op een toegankelijke, laagdrempelige integrale aanpak van onderwijs-zorgarrangementen. We hebben de ambitie dat voor alle thuiszitters die deze zorg nodig hebben voldoende zorg tijdig beschikbaar is. Waar dit nog niet gerealiseerd is, zorgt elke gemeente in overleg met de samenwerkingsverbanden voor een passende oplossing die thuiszitters nodig hebben.

Deze ambitie wordt vorm gegeven door de reguliere samenwerking in de begeleiding van leerlingen en door daarnaast per regio gezamenlijk te werken aan een jaarprogramma met verbeterpunten.

Op de website staan onze jaarverslagen 'Verzuim, thuiszitters en VSV'. In deze jaarverslagen zijn per schooljaar de ontwikkelingen en de aantallen vermeld.

Versterking onderwijs-zorg-arrangementen

Mede in het kader van verzuim, maar meer algemeen in het kader van de ondersteuning, werkt het samenwerkingsverband in de komende periode aan een versterking van de arrangementen die we de leerlingen bieden.

Een belangrijk arrangement voor leerlingen met langdurig verzuim is de Onderwijs Opvang voorziening (OOV). De OOV is een onderwijs-zorg-arrangement gericht op het versterken van leerlingen, opdat zij weer naar (de eigen) school kunnen terugkeren. Het samenwerkingsverband en de OOV werken continu aan verbetering van het arrangement aan de hand van jaarplannen. De aanwezigheid en betrokkenheid van de jeugdhulpverlening is hierbij essentieel. Daarom wordt ook

de jeugdhulpverlening (en soms de GGZ) betrokken. Dit vereist een goede afstemming met gemeenten, de betrokken jeugdhulporganisatie en de Sociale Teams (regio Midden-Holland) en Jeugd- en Gezin Teams (regio Rijnstreek). Verder gaan we met tevredenheidsmetingen monitoren hoe de kwaliteit van het arrangement door leerlingen/ouders en samenwerkingspartners wordt ervaren.

Daarnaast is er in de afgelopen tijd goede ervaring opgedaan met nieuwe onderwijs(zorg) arrangementen, zoals IVIO-onderwijsmodules, deeltijd-GGZ in samenwerking met verscheidene aanbieders, de webchair en samenwerking met zorginstellingen, waar leerlingen die niet naar school kunnen komen naar vermogen een partieel onderwijsaanbod krijgen. In de komende periode willen we deze onderwijs-zorg-arrangementen versterken en tot structurelere afspraken komen met de samenwerkingspartners aan de zorgkant.

Met name voor leerlingen die niet (meer) in staat zijn om onderwijs in een school te volgen, maar die wel in staat zijn partieel onderwijs in een zorgomgeving te volgen, ontwikkelen we in het kader van het leerrecht een nieuw onderwijs-zorg-arrangement. Het arrangement is erop gericht de leerling qua zorg zodanig te begeleiden dat de leerling in staat is om aan onderwijs te werken (bijvoorbeeld het creëren van een prikkelarme situatie) en qua onderwijs de leerstof aan te bieden en te begeleiden bij de verwerking daarvan. Ook hiervoor zijn afstemming en samenwerking met gemeenten en jeugdhulpverlening van essentieel belang.

5.0 Het versterken van de samenwerking onderwijs en jeugdhulp

5.1 Samen hebben we een verantwoordelijkheid, dus doen we het ook samen!

Scholen en samenwerkingsverband zijn verantwoordelijk voor passend onderwijs. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor (het beleid en de inkoop van) de jeugdhulpverlening. Dat lijkt een duidelijke scheiding, maar voor een verantwoorde schoolloopbaan en het welbevinden van jongeren, is het soms nodig dat er samen wordt opgetrokken, dan wel dat er een integrale aanpak vanuit onderwijs en jeugdhulpverlening is.

Wettelijk is vastgelegd dat voor een samenwerkingsverband passend onderwijs het beleid, zoals vastgelegd in het ondersteuningsplan, besproken met de gemeenten in de regio. In de jeugdwet is vastgelegd dat een gemeente het jeugdbeleid bestuurlijk bespreekt met een samenwerkingsverband. Samenwerkingsverbanden en gemeenten in de regio maken afspraken.

De uitwerking daarvan is verwoord in een gezamenlijke ontwikkelagenda per regio.

Het samenwerkingsverband kent twee subregio's, te weten de regio Midden-Holland en de regio Rijnstreek. In beide sub-regio's wordt met de in genoemde regio's werkzame samenwerkingsverbanden en gemeenten samengewerkt op basis van een sub-regionale ontwikkelagenda, welke jaarlijks wordt geactualiseerd. Daarnaast is het samenwerkingsverband actief betrokken bij het beleid van de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) en het beleid Voortijdig Schoolverlaten, waarvoor een aparte overlegstructuur geldt. Het samenwerkingsverband vertegenwoordigt de schoolbesturen daarin op bestuurlijk niveau.

Voorkomen kan door preventie

Gemeenten en onderwijs zijn samen van mening dat we zwaardere ondersteuning en begeleiding kunnen voorkomen als we eerder signaleren en preventie intensiveren.

De scholen kunnen deze signaalfunctie bij uitstek vervullen. Zaak is dan wel dat zij eerder de preventie kunnen inroepen, opdat een en ander ook kan worden waargemaakt. Dat vraagt erom dat de jeugdhulpverlening dichtbij is, bij voorkeur op de school. Vanzelfsprekend worden ouders daarbij betrokken.

Waar zijn de samenwerkingspartijen het over eens?

- Schoolbesturen, samenwerkingsverband en gemeenten/jeugdhulpverlening voelen zich gezamenlijk verantwoordelijk voor de jeugdige, indien er sprake is van gedeelde problematiek.
- Scholen maken actief werk van het signaleren en samen met jeugdhulpverlening geven zij invulling en uitvoering aan de preventiefunctie.
- De school wordt niet alleen als vindplaats gezien, maar ook als werkplaats, indien dit verantwoord en mogelijk is en ouders en jeugdige daarmee instemmen.
- Ouders worden bij het overleg betrokken en in voorkomende gevallen wordt ook de jeugdige daarbij betrokken.
- Bij de inzet van ondersteuning en jeugdhulp blijft de vraag wat ouders of hun netwerk kan betekenen voor de begeleiding niet achterwege.
- Als het even kan wordt bezien of “na bij gericht onderwijs” mogelijk is.
- Indien zwaardere ondersteuning nodig lijkt en het onderwijs neemt het initiatief, dan wordt er een Flex-ZAT belegd door de school, waarin – naast ouders - school, jeugdhulp en

samenwerkingsverband in ieder geval participeren en – indien wenselijk – ook leerplicht en mogelijke andere derden.

Indien het initiatief door de jeugdhulpverlening of Jeugdgezondheidszorg wordt genomen, dan worden hiervoor altijd de school en het samenwerkingsverband uitgenodigd, mits onderwijs ook maar enigszins in beeld is. Natuurlijk als ouders daarmee instemmen. Zo'n overleg noemen we dan 1Gezin1Plan.

- Gezamenlijk zetten we ons in om schoolverzuim tegen te gaan en het aantal thuiszitters te verminderen.
- Door middel van “OnderwijsZorgArrangementen” zijn er mogelijkheden het aantal thuiszitters te verminderen. In die gevallen waarin partijen mogelijk van mening zijn dat onderwijs – vooralsnog - redelijkerwijs niet (meer) mogelijk is en waarbij aan ontheffing van leerplicht wordt gedacht, zullen ouders, school, leerplicht en samenwerkingsverband dit gezamenlijk bespreken. In dit verband zal in beide sub-regio's ook nagegaan worden op welke wijze het leerrecht gerealiseerd kan worden.
- Bijeenkomsten waarbij onderwijs en jeugdhulp elkaar ontmoeten dragen bij aan wederzijds begrip en vermeerdering van kennis en vergroting van vaardigheden. Dit moet worden gestimuleerd.

Regulier Voortgezet Onderwijs

In algemene zin is het van belang dat de jeugdhulpverlening in consulterende en adviserende zin binnen de scholen beschikbaar is.

De scholen voor voortgezet onderwijs in de regio Midden-Holland beschikken allemaal over JOS (Jeugdhulp Op School). Gemeenten financieren dit voor 90%, de andere 10% wordt door de scholen gefinancierd. JOS maakt mogelijk dat onderwijsondersteuning en de jeugdhulpverlening vroegtijdig verbindend met elkaar samenwerken. Dit willen we graag behouden, maar ook versterken, opdat er minder jongeren verwezen hoeven te worden naar zwaardere vormen van hulp.

In de regio Rijnstreek wordt verbinding tussen onderwijsondersteuning en jeugdhulp nog gelegd via de casuïstiek, dus op individueel niveau. Scholen hebben de dringende wens om meer “vrij beschikbare capaciteit jeugdhulpverlening” voor één of meer dagdelen op school beschikbaar te hebben.

In algemene zin, zoals elders ook opgemerkt, zal de interne ondersteuningsstructuur in fases binnen de scholen worden versterkt. Integrale inzet en afstemming met de jeugdhulp is daarvoor onontbeerlijk. Het model “Ondersteuningsroute Voorgezet Onderwijs en Jeugdhulp” van het NJI is daarvoor richtinggevend.

Op de Onderwijs Opvang Voorzieningen in beide regio's werken onderwijs en jeugdhulp al jaren vruchtbaar samen. Soms wordt daarbij ook de GGZ betrokken. Feitelijk is de OOV een onderwijszorgarrangement. Deze samenwerking zetten we voort.

We constateren wel dat er meer en meer leerlingen komen met een zwaardere ondersteuningsvraag, ook van psychiatrische aard. Gezamenlijk moeten we de komende periode nagaan hoe we hierop een passend maar ook verantwoord antwoord kunnen geven.

5.2 Ambities

Het samenwerkingsverband en de schoolbesturen hebben voor de komende periode nog een aantal ambities.

Een schoolloopbaan kent “breukmomenten”, zoals bij de overgang van PO naar VO en van VO naar MBO. Aandacht wordt besteed aan de doorlopende onderwijsleerlijn. Voor die leerlingen die jeugdhulp hebben, willen we ook de doorlopende jeugdhulp verbeteren. Vanuit een integrale aanpak is dit ook logisch.

We willen ook efficiënter en minder bureaucratisch werken. Onderwijs legt veel vast over leerlingen. Zo moet er voor leerlingen met een ondersteuningsvraag een ‘ontwikkelingsperspectiefplan’ worden opgesteld en besproken met ouders. Het zou mooi zijn als we deze informatiedragers kunnen benutten bij de vraag wat de leerling nodig heeft, ook van de jeugdhulpverlening, opdat doublures achterwege kunnen blijven. Voorts willen we vanuit het oogpunt van onafhankelijke deskundigheid nader bespreken of de jeugdhulp en/of jeugdgezondheidszorg een rol wil en kan vervullen in de advisering van de aanvraag van een toelaatbaarheidsverklaring VSO. Omgekeerd kan – desgewenst – nagegaan worden of een orthopedagoog of psycholoog van het samenwerkingsverband een rol zou kunnen vervullen in de advisering bij de aanvraag van jeugdhulpverlening.

Scholen voor Voortgezet Speciaal Onderwijs, zeker scholen voor zml en LB/mg, worden geconfronteerd met meer verzorgers en hulpverleners, omdat deze vanuit de WMO of WLZ op leerlingniveau hun begeleiding, verzorging of verpleging verzorgen. Hierdoor lijkt de school soms wel een “duiventil”. We willen de komende periode onderzoeken of deze zorg meer gebundeld op een school kan worden gerealiseerd.

Doorzettingsmacht

Er zijn situaties denkbaar dat op de werkvloer onvoldoende overeenstemming bestaat over een noodzakelijk “onderwijszorgarrangement”. Dat kan op inhoudelijke gronden zijn, maar ook op financiële gronden. Het is dan uiteindelijk zaak dat er een knoop wordt doorgehakt.

Het is van belang dat dit wordt geregeld en vastgelegd.

In de regio Midden-Holland is daarvoor reeds een OZA-notitie waarin dit belegd is. De notitie zal nog eens tegen het licht gehouden worden.

In de regio Rijnstreek is nog niets van dien aard. Door het samenwerkingsverband zal ernaar gestreefd worden dat er ook voor Rijnstreek een OZA-notitie komt binnen een jaar na aanvang van de planperiode. Dit geeft duidelijkheid. Inmiddels is per 1 januari 2018 het overleg hierover met gemeenten, JGT's en GO! voor jeugd gestart.

6.0 Doorgaande schoolloopbanen bij overstappen

6.1 Overgang PO/SO naar V(S)O

Jaarlijks maken circa 3500 leerlingen in onze regio de overstap van PO/SO naar V(S)O. Er zijn regionale afspraken gemaakt om de doorgaande schoolloopbaan van deze leerlingen te bewerkstelligen. Dit regionale beleid wordt in de beide sub-regio's (Midden Holland en Rijnstreek) vastgesteld door een bestuurlijk PO-VO-overleg, waarin alle PO- en VO-besturen vertegenwoordigd zijn. Het samenwerkingsverband coördineert en ondersteunt de regionale afspraken.

Voor de overdracht van de onderwijskundige informatie wordt gebruik gemaakt van een beveiligde digitale database, welke voldoet aan de geldende regels van privacy.

De regionale afspraken zijn gebaseerd op de landelijke wetgeving en ontwikkelingen, met aanvullend eigen procedures. Een belangrijke regionale afspraak is dat alle leerlingen op uiterlijk 15 maart schriftelijk moeten zijn aangemeld bij een V(S)O-school. De toelatingsprocedure begint aansluitend op deze datum (voor de scholen voor praktijkonderwijs geldt in het samenwerkingsverband voor de leerlingen die niet in de vastgestelde regio wonen een tweede toelatingsprocedure). Ook voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte zijn heldere afspraken gemaakt voor de warme overdracht. Het samenwerkingsverband biedt ondersteuning aan basisscholen die vragen hebben over de ondersteuningsbehoefte van leerlingen. De specifieke procedures zijn te vinden op de website van het samenwerkingsverband.

In de komende periode willen we deze goede samenwerking voortzetten en versterken. Wanneer er een goede onderlinge afstemming is tussen de praktijk van de werkvloer, de bestuurlijke aandacht en de landelijke regelgeving kan er een effectieve en efficiënte overdracht van de leerlingen plaatsvinden. In Midden-Holland zijn afspraken gemaakt over deze afstemming die in de komende periode tot verdere uitvoering moeten komen. In Rijnstreek werken PO en VO al langer goed samen.

6.2 Uitstroom na het VO of VSO

Leerlingen gaan na het V(S)O bij voorkeur naar een vervolgopleiding, naar de arbeidsmarkt of naar (arbeidsmatige) dagbesteding. Individuele scholen onderhouden de contacten met de partners die daarin een rol spelen en maken onderling afspraken over warme overdracht en terugkoppeling van voortgangsgegevens.

VSV-convenant

Het samenwerkingsverband coördineert voor het V(S)O de betrokkenheid bij het convenant Voortijdig schoolverlaten (VSV).

Het doel van het convenant VSV 2016-2020 is het initiëren en borgen van bestuurlijke samenwerking tussen gemeenten en onderwijs met het oog op de reductie van voortijdig schoolverlaten van alle jongeren en de arbeidstoeleiding van jongeren in een kwetsbare positie.

Te bereiken resultaten:

1. Het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters is in het schooljaar 2020/2021 gelijk aan of onder de landelijke norm.
2. De intentie van dit convenant is dat alle jongeren die uitstromen uit VMBO, VSO, PRO, Entreeopleiding en voortijdige uitstromers uit MBO 2 in beeld zijn, doorstromen naar vervolgonderwijs, een werkplek, een passende dagbesteding hebben of een toeleidingstraject volgen.

Er wordt uitvoering gegeven aan vier programmaonderdelen, waarvan twee in het VO. Dit zijn: 'Sterk starten van VO naar MBO' en de 'Plusvoorziening' (OOV).

Het project 'Sterk starten van VO naar MBO' behelst de warme overdracht van VO-leerlingen naar het MBO. Dit moet leiden tot minder VSV-ers bij de overstap van VO naar MBO en tot een betere overdracht van informatie over eventuele ondersteuningsbehoefte van leerlingen.

Het project 'Plusvoorziening' betreft de Onderwijs Opvangvoorziening.

Tijdens de looptijd van het convenant worden deze activiteiten geborgd in de scholen en bij het samenwerkingsverband.

Schakeltraject in Holland Rijnland

Naast het convenant neemt het samenwerkingsverband deel in een schakeltraject voor jongeren met autisme die overstappen van het Leo Kannercollege naar het mbo Rijnland. Jaarlijks worden 12 uitstromende jongeren met vmbo-tl diploma geselecteerd waarvan duidelijk is dat zij niet in één keer in kunnen stromen op het mbo, maar met een jaar schakelen wel in staat zijn een diploma op mbo-niveau te halen. Het schakeltraject is een samenwerking tussen de samenwerkingsverbanden V(S)O, de gemeenten en het mbo Rijnland in Holland Rijnland. Dit traject wordt in 2020 geëvalueerd.

Onderzoek leer-/werkvoorziening

Voor een groep leerlingen is uitstroom naar werk de meest passende optie. Bij voorkeur gebeurt dit na het behalen van het diploma, maar voor een bepaalde groep is dit niet realistisch. Er is zelfs een groep leerlingen voor wie het passend zou zijn om op jongere leeftijd dan nu is toegestaan (namelijk jonger dan 15 jaar) aan het werk te gaan. Voor al deze jongeren is er behoefte aan een regionale voorziening die zich richt op werken en leren buiten gebaande wettelijke kaders. In zo'n voorziening zouden de scholen, het samenwerkingsverband, de gemeenten en de jeugdhulp moeten samenwerken. In de komende periode onderzoekt het samenwerkingsverband welke regionale initiatieven op dit vlak er reeds zijn (zoals school@work) en hoe de begeleiding naar werk voor leerlingen die vroegtijdig dreigen uit te vallen kan worden verbeterd, bijvoorbeeld in de vorm van een leer-/werkvoorziening. Daarbij wordt ook de reeds bestaande samenwerking tussen Horizon en het SWA in de regio Rijnstreek betrokken. In het Goudse wordt bezien of er een verbinding kan worden gelegd met het veiligheidsproject "Loods 15". Het samenwerkingsverband neemt de regio in deze ontwikkeling. Daarbij wordt rekening gehouden met landelijke en regionale dan wel lokale ontwikkelingen.

7.0 Ouders in positie³

7.1 Ouders zijn onze partners in passend onderwijs

Een goede samenwerking tussen school en ouders is van groot belang. Vooral als er zorgen zijn en een leerling extra hulp of ondersteuning nodig heeft. Het samenwerkingsverband stimuleert dat ouders vanaf het begin worden betrokken bij het onderwijs en de ondersteuning van hun kind, niet pas als er problemen zijn. Omgekeerd worden ouders volgens de wet geacht al bij de aanmelding te melden of er sprake is van behoefte aan extra ondersteuning. Daarbij kan aan ouders gevraagd worden wat zij zelf kunnen bijdragen om de schoolloopbaan van hun dochter of zoon positief te bevorderen. Niet alleen ouders worden betrokken, maar zoveel mogelijk ook de jongeren zelf. Dit uitgangspunt wordt algemeen al toegepast binnen de regio. In de komende planperiode blijft dit de praktijk.

Invloed op de ondersteuning voor de leerling

In de ondersteuningsroute is het gesprek en de afstemming met ouders bij elke stap aan de orde. Voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, is de school wettelijk verplicht om een ontwikkelingsperspectief te schrijven. De leerlingen en ouders hebben inspraak in de invulling van het ontwikkelingsperspectief van de leerling en instemming op het handelingsdeel ervan. Ook dit uitgangspunt wordt algemeen al toegepast binnen de regio. In de komende planperiode blijft dit de praktijk.

Ondanks maximale inzet van een school in het kader van de ondersteuning, kunnen er zich altijd situaties voordoen dat een school de noodzakelijke ondersteuning aan een leerling niet meer kan bieden. In dat geval zal in goed overleg besproken worden welke vorm van onderwijs en ondersteuning dan passend is.

Privacy

Het samenwerkingsverband streeft naar een functioneel gebruik en een optimale bescherming van persoonsgegevens van de leerlingen en hun ouders. Het samenwerkingsverband hanteert daartoe een privacyreglement dat de omgang met persoonsgegevens regelt. Ook de scholen en de partners in de jeugdhulp hanteren privacyreglementen. Ieder voor zich en gezamenlijk werken we continu aan het voldoen aan de steeds strenger wordende regelgeving ten aanzien van privacy. De komende planperiode vraagt dit onderwerp de nodige aandacht, mede door de veranderende (Europese) regelgeving.

Inspraak op het beleid van de school en van het samenwerkingsverband

Elke school moet een schoolondersteuningsprofiel opstellen en vaststellen. De medezeggenschapsraad van de school heeft adviesbevoegdheid op dit ondersteuningsprofiel.

Bij het samenwerkingsverband hebben de ouders invloed op het beleid via de ondersteuningsplanraad (OPR).

Voor leerlingen met een ondersteuningsvraag moet een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) worden opgesteld, waarover school en ouders “op overeenstemming gericht overleg” moeten voeren. Op het handelingsdeel hebben de ouders (en als de leerling 18 is de leerling zelf) instemmingsrecht.

---

³ Onder ouders worden ook andere wettelijke vertegenwoordigers verstaan aan wie het gezag over een jongere is opgedragen.

Klachten en bezwaar

Het samenwerkingsverband kent een Adviescommissie voor Bezwaar. Bij deze commissie kan bezwaar worden ingediend door ouders/wettelijk verzorgers en/of door scholen indien een toelaatbaarheidsverklaring (of Aanwijzing indien het lwoo betreft) niet correct zou zijn afgegeven. Deze procedure wordt gecontinueerd.

De landelijke geschillencommissie passend onderwijs oordeelt in geschillen tussen ouders en het schoolbestuur over de (weigering van) toelating van leerlingen die extra ondersteuning behoeven, de verwijdering van leerlingen en het ontwikkelingsperspectief. De commissie wordt gewoonlijk ingeschakeld als eerst de interne mogelijkheden zijn benut.

Ouders/wettelijk vertegenwoordigers, scholen of schoolfunctionarissen of andere betrokkenen kunnen een klacht indienen over het functioneren van het samenwerkingsverband of functionarissen van het samenwerkingsverband. Voor klachten is het samenwerkingsverband aangesloten bij de landelijke klachtencommissie, ondergebracht bij de Stichting Onderwijsgeschillen te Utrecht. Het Reglement Landelijke Klachtencommissie Onderwijs is van toepassing.

Alvorens een klacht aanhangig wordt gemaakt, wordt verwacht dat de klacht eerst besproken wordt met de functionaris tegen wie de klacht wordt ingediend, dan wel met het bestuur van het samenwerkingsverband.

Effectiviteit van de geboden ondersteuning

In de komende periode voert het samenwerkingsverband met de scholen onderzoeken uit bij leerlingen en ouders, opdat een duidelijk beeld ontstaat van de effectiviteit van de ondersteuning, het passend en dekkend aanbod van ondersteuning en de verbeterpunten daarin. Het gaat daarbij onder andere om de mate waarin zij tevreden zijn over: de kwaliteit van de ondersteuning, de snelheid van handelen, en de invloed die zij hebben op de ondersteuning.

8.0 Samenwerkingsverband in positie

Algemeen

Het samenwerkingsverband richt zich primair op het vormgeven van passend onderwijs in beleidsmatige, organiserende en coördinerende zin en kent tevens aanvullende taken op het gebied van de overstap PO-VO en VO-MBO. Het samenwerkingsverband vervult – binnen zijn mogelijkheden – een informatieve, adviserende, dienstverlenende en verbindende rol.

Het samenwerkingsverband geeft zelf geen onderwijs en het neemt ook de verantwoordelijkheid van een school i.c. schoolbestuur niet over. Scholen blijven aan zet!

Het werkgebied en de globale organisatie zijn beschreven in het B-gedeelte. Daarin zijn ook de aangesloten schoolbesturen, de participerende scholen en de procedures en regelingen opgenomen.

Personeel

Het samenwerkingsverband verzorgt zelf geen onderwijs en heeft derhalve ook geen personeel in dienst dat onderwijs verzorgt. Wel wordt er onder de verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband onderwijs gegeven, namelijk op de Onderwijs Opvang Voorzieningen (OOV). Met onderwijs onder verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband worden in beginsel aangesloten schoolbesturen belast.

Om zijn taak goed te kunnen vervullen heeft het samenwerkingsverband – naast een directeur-bestuurder – formatie voor beleid, orthopedagogie/psychologie en administratie. Het personeel van het samenwerkingsverband is aangesteld op grond van de cao-vo.

De financiële administratie wordt verzorgd door het Onderwijsbureau Hollands Midden.

Het samenwerkingsverband kent geen verzekering voor ziekte/afwezigheid van personeel. Daarom houdt de organisatie daarvoor een reserve aan.

Medezeggenschap

Het samenwerkingsverband heeft twee medezeggenschapsorganen, te weten:

- *een ondersteuningsplanraad*
Deze is samengesteld uit een geleding ouders/leerlingen en een geleding personeel van de scholen;
- *een medezeggenschapsraad – personeel*
Hierin hebben drie personeelsleden zitting die werkzaam zijn bij het samenwerkingsverband.

De medezeggenschap wordt geregeerd door een medezeggenschapsstatuut. Daarnaast kent elk orgaan een eigen reglement. De leden van de Ondersteuningsplanraad ontvangen een vacatievergoeding.

Als gevolg van landelijke ontwikkelingen zal in de komende planperiode het overleg over een aanpassing van het statuut en als gevolg daarvan de reglementen worden opgepakt.

8.1. Financiën

Algemeen

Het samenwerkingsverband ontvangt subsidie voor de lichte ondersteuning, waaronder Lwoo, Pro en de OOV vallen, en de zware ondersteuning. Van het bedrag voor de zware ondersteuning houdt DUO het bedrag dat samenhangt met de verstrekte TLV's in.

In het budget van de zware ondersteuning zijn de middelen voor ambulante begeleiding, begeleiding passend onderwijs en schoolgebonden middelen begrepen. Het samenwerkingsverband sluit voor de ambulante begeleiding LZ en LB een meerjarige overeenkomst met de AED. Voorts beschikt het samenwerkingsverband voor fricties in ondersteuning en maatwerk over een budget. Het samenwerkingsverband draagt jaarlijks een flink deel van zijn budget over aan de schoolbesturen opdat zij snel en doeltreffend de gewenste ondersteuning van leerlingen kan organiseren. Het beschikbare budget voor de overdracht aan de scholen verschilt jaarlijks, omdat het beïnvloed wordt door het aantal leerlingen dat naar het voortgezet speciaal onderwijs is verwezen.

Financieel beleid

De hoofdlijnen voor het financieel beleid zijn de volgende:

- Het uitgangspunt is dat het samenwerkingsverband met een sluitende jaarbegroting werkt. Voorts is er een indicatieve meerjarenbegroting.
- Aangezien het samenwerkingsverband een forse financiële reserve heeft, zal deze geleidelijk worden afgebouwd de komende jaren. De inzet van deze reserve is gericht op het dekken van tekorten in de exploitatie van het samenwerkingsverband, gericht op ondersteuning van leerlingen en het financieren van innovaties.
- Gelet op het feit dat het samenwerkingsverband zelf risicodragend is voor ziekte/afwezigheid van personeel, wordt hiervoor een reserve aangehouden van 225% van de bruto loonsom van de hoogst bezoldigde functionaris. Voorts zal als ondergrens een algemene reserve aangehouden worden van 15% van het totale exploitatiebedrag.
- De schoolbesturen kunnen – met in achtname van de beleidsafspraken in het ondersteuningsplan – zelf de accenten bepalen voor de inzet op de scholen.
- Zowel over de rechtmatigheid als de doelmatigheid van de besteding van deze middelen leggen de schoolbesturen verantwoording af:
  - De rechtmatigheid verantwoorden zij middels een door de accountant goedgekeurd jaarverslag;
  - De doelmatigheid verantwoorden zij op basis van een door het samenwerkingsverband ontwikkeld format per kalenderjaar aan het samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband vertaalt een en ander in het jaarverslag.
- Bij het samenwerkingsverband blijven – in ieder geval - de middelen die nodig zijn voor:
  - de kosten aan inzet voor arrangementen LZ en LB
  - de kosten voor het bureau, waaronder commissie CTA, kosten medezeggenschap, projecten, frictiekosten
  - de kosten voor de voorzieningen voor bovenschoolse arrangementen en regionale voorzieningen voor de overstappen POVO en VO-MBO
  - de kosten van onvoorzien ondersteuning en arrangementen
- Er wordt met een planning- en controlcyclus gewerkt.

De accountant, aangewezen door de toezichthouder, wordt in beginsel gecontracteerd voor een periode van vier jaren.

Verder wordt verwezen naar deel B van het ondersteuningsplan

Regeling tussentijdse bekostiging/groeibekostiging

Indien een leerling in de periode van 2 oktober tot en met 1 februari instroomt op een school voor VSO, dan geldt daarvoor de landelijke regeling “tussentijdse groei vso”. Zowel de basisbekostiging als de ondersteuningsbekostiging worden verrekend en betaald.

Verdelingssystematiek inzet ondersteuningsmiddelen

Deze is toegelicht en beschreven in het hoofdstuk “Passend Onderwijs komt tot uiting in de scholen”